

Carmel Harrington

Valamit el kell mondanom

Minden jog fenntartva. Jelen kiadvány bármely részét tilos a kiadó írásos engedélye nélkül módosítani, sokszorosítani, bármilyen elektronikus vagy gépi formában és egyéb módon közzétenni vagy terjeszteni, beleértve a fénymásolást, felvételkészítést és mindenfajta információtároló vagy -visszakereső rendszert; kivételt képez a kritikus, aki kritikájában rövid szakaszokat idézhet belőle. Ez a kiadvány a HarperCollins Publishers-szel létrejött megállapodás nyomán jelenik meg. Jelen mű kitalált történet. A nevek, személyek, helyszínek és események a szerző képzeletének termékei, vagy fiktív módon alkalmazza őket. Bármely hasonlóság élő vagy halott személlyel, üzlettel, vállalattal, eseménnyel vagy hellyel teljes mértékben a véletlen műve, és nem a szerző szándékát tükrözi.

§ All rights reserved. Without limiting the generality of the foregoing reservation of rights, no part of this publication may be modified, reproduced, transmitted or communicated in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording or any information storage and retrieval system, without the written permission of the publisher, except for a reviewer, who may quote brief passages in a review. This edition is published by arrangement with HarperCollins Publishers. This is a work of fiction. Names, characters, places and incidents are either the product of the author's imagination or are used fictitiously, and any resemblance to actual persons, living or dead, businesses, companies, events or locales is entirely coincidental and not intended by the author.

© Carmel Harrington, 2017 – Vinton Kiadó Kft., 2019
HarperCollins Publishers Limited, UK
A mű eredeti címe: *The Things I Should Have Told You*
• Magyarra fordította: Tóth Enikő

Nyomtatásban megjelent: Vinton Kiadó, 2019
ISBN 978-963-448-835-4

- Borítódesign: HarperCollinsPublishers Ltd. 2017
- Kép: Astrakan Images/Alamy, Schutterstock
- A szerző fotója: Anna Thompson

A HarperCollins® a HarperCollins Publishers vagy a konszern leányvállalatai tulajdonában álló védjegy, amelyet mások licencia alapján használnak.

Magyarországon kiadja a Vinton Kiadó Kft., 2019

- A kiadó és a szerkesztőség címe: 1118 Budapest, Szüret utca 15.
- Felelős kiadó: dr. Bayer József
- Főszerkesztő: Vaskó Beatrix
- Műszaki vezető: Sárjai Szabó Mária
- Telefon: +36-1-781-4351; e-mail-cím: info@vintonkiado.hu

Kiadónk újdonságairól, a megrendelési lehetőségekről honlapunkon is tájékozódhat:

www.vintonkiado.hu

Az e-book formátumot előállította:

BOOK&walk

www.bookandwalk.hu

A The New York Times sikerszerzője

CARMEL HARRINGTON

**VALAMIT
el kell
MONDANOM**

*Testvéreimnek, Fiona Gainfortnak,
John O'Gradynek és Michelle Mernagh-nak
ajánlom.*

*Ők hárman minden gyermekkori emlékemnek
szereplői. Tudjuk, milyenek voltunk régen,
ismerjük egymást ma is, és azt is sejtjük, mi lesz
velünk a jövőben.*

*Elég egyetlen pillantás, egyetlen szó, hogy felidézzük a családi tréfákat, eszünkbe jutnak a
viszályok,
megőrizzük a titkokat, együtt sírunk, nevetünk
és szeretünk.*

Ők az én gyermekkori cinkosaim és szövetségeseim.

A barátaim.

Ezt nektek írtam, kedveseim!

*(És most rajta, mondjátok meg a barátaitoknak, hogy vegyék meg a könyvemet!
Ti tudjátok, hogy érdemes.)*

IRELAND

4805
miles travelled
10
countries in
8 weeks

Wexford,
Rosslare

Cherbourg

Paris

Rhine
Valley
Koblenz

Bayeux,
Normandy

LUXEMBOURG

Stuttgart

Loire
Valley

FRANCE

Lake
Como

The Guinness Family's European Adventure

GERMANY

Cleeborn

Salzburg

Innsbruck

Vienna

Budapest

ROMANIA

Bucharest

AUSTRIA

HUNGARY

CROATIA

SERBIA

Pula

Belgrade

ITALY

Előhang

OLLY

Életünk pillanatok sorozatából áll. Hétköznapi apróságokból, amelyek észrevétlenül múlnak el felettünk, egészen a nagy sorsfordulókig, amelyek megállásra készítenek, és elménkbe vésődnek. És amikor az ember a legkevésbé számít rá, olyan sorsdöntő pillanat jön el, amely mindent megváltoztat a másodperc törtrésze alatt.

A változással kapcsolatban az az igazság, hogy nem mindig hoz jót.

A mai nap jelentéktelen pillanatok sorozatából állt, egészen addig, amíg Jamie kiáltása vissza nem verődött a házunk faláról, és le nem lassult az idő. Elöntött a megkönnyebbülés hulláma, hogy egy darabban látom, miközben a tekintetét követve megláttam, amit ő látott. Tizenhárom éves lányom, Evie mozdulatlanul feküdt, arcán és mellkasán hányásfoltok éktelenkedtek, és undorító tócsába gyűltek a sötét padlódeszkákon.

Hirtelen örülten felgyorsult az idő, ahogy a kórházba rohantunk. Most meg itt vagyunk a senki földjén, és várjuk a híreket Evie-ről.

Épp most ment ki egy kedves ápolónő a zsúfolt kórházi váróteremből, és különös illatkeverék lebeg utána a levegőben. Vanília, alma, szantálfa. Ezer közül is felismerem a Burberry parfümöt.

Jobbra nézek, és nem lepődöm meg rajta, hogy az illat egyenesen 1981-be repíti vissza papát. Akkoriban minden reggel ezt fújták a levegőbe a Guinness-házban, hátha visszahoz közéjük valakit. Egy nap azonban kiürült a parfümös üvegcsé, és papa így szólt:

– Most már elég lesz, fiam!

Nézem, ahogy szürke szeme megtelik könnyel, hozzám fordul, hogy viszonzza a pillantásomat, és bólint. A közös fájdalom érzése hasít belénk a nővér parfümillatának hatására. Mint már egymilliószor eddigi életemben, és mondhatom, hogy az apáméban is, anyám után vágyódom.

MAE

Mióta ülünk már ebben a helyiségben? Elviselhetetlennek érzem, és látni akarom a lányomat. Tekintetemmel megkeresem a faliórát, és nyugtázom, hogy nemsokára este kilenc. Három órája ülünk ebben a kicsiny helyiségben, és várjuk a híreket Evie-ről. Szűkszavú értesítéseket kapunk az agyonhajszolt, mégis kedves ápolónőktől, és belekapaszkodunk a ténybe, hogy legalább életben van. Újra elhatalmasodik rajtam a pánik, ha olyan forgatókönyv ötlik fel bennem, amelyből hiányzik a... Képtelen vagyok befejezni a mondatot. Próbálok alkut kötni Istennel.

A mantrám, az imádságom egyszerű: Ne hagyd meghalni az én kicsikémet! Bármit megteszek, ha ezt az egy kívánságomat teljesíted. Jobb anya leszek, jobb feleség. Csak arra kérlek, tartsd életben a gyermekemet!

Ez lenne a büntetésem? Talán magasabb szintű isteni beavatkozás, ami megakadályozza, hogy óriási hibát kövessék el. Az a helyzet, hogy korábban nem éreztem hibának. Jó dolognak tartottam.

Ránézek a férjemre, és azon töprengök, mit gondolna, ha tudná, hogy amikor ma este felhívott, éppen egy bárban voltam egy másik férfival. És hogy öt perccel korábban úgy döntöttem: ma este nem megyek haza.

OLLY

Evie. Visszanyelem a zokogást, mielőtt kibukna a torkomból. Jamie így is meghallja, és rám néz, orrockája összeráncolódik az aggodalomtól. Elmosolyodom, hogy leplezzem a kétségbeesésemet. Épp eléggé meg van rémülve anélkül is, hogy miattam kellene aggódnia. Mae-re pillantok, de ő kibámul a kis ablakon, belefeledkezett a saját félelmébe és fájdalmába. Odamenjek hozzá? Inamba száll a bátorságom, és későbbre halasztom a dolgot.

MAE

Egymást kergetik a gondolataim. Nem értem, hogyan kerülhetett ilyen állapotba Evie. Újabb lopott pillantást vetek Ollyra, a szünet nélkül gyötrő kétségre hirtelen válasz érkezik, és arcul csap. Az én tökéletes férjemnek nem kellett volna megéreznie, hogy valami nincs rendjén? Legszívesebben megint rákiáltanék:

– Hogyhogy nem láttad, mi következik, Olly?

Tudom, mit válaszolna erre az alaptalan vádaskodásra.

– Hát te, Mae? Te hol voltál? Te miért nem láttad meg ezt?

És a szégyen súlyától lehorgasztom a fejem. Mindkettőnk vállára rátelepszik a vád. Így vagy úgy, de cserben hagytuk a lányunkat.

OLLY

Felfordul a gyomrom attól az átkozott parfümtől, az emlékek elszántan dörömbölnek. Mama mindössze harminchárom volt, amikor meghalt, fiatalabb, mint én most. Ránézek Mae-re, és elképzelek egy olyan világot, amelyben a feleségem halott. A mellkasom összeszorul a rémülettől, visszanézek papára, és arra gondolok, hogy tudott azok után mosolyogni, hogy elveszítette mamát, a szerelmét.

Evie és Jamie. Megvan a válasz! A gyerekeim. Persze hogy miattam mosolygott papa, a fia kedvéért. Nem volt más választása, tovább kellett csinálnia. Szülőként nincs más választásunk. Akármilyen csavart labdával rúgnak tükön, akkor is csak megyünk tovább.

Legyőzöm magamban a kétségbeesést, hogy megöleljem az apámat, és együtt sirassuk, amit elveszítettünk. Inkább csak kinyújtom a kezem, és megpaskolom a térdét. Riasztóan csontosnak és törékenynek érzem. Felzabálja a rák, és tudom, hogy nagy fájdalmak közepette ül itt már órák óta. De nem akar hazamenni, nem akar az ágyban pihenni, így aztán tudom, nincs értelme megkérni, hogy menjen haza. Makacs, de hát azt hiszem, én is az vagyok. Jamie-re pillantok. Olyan az apa, mint a nagypapa, olyan a fiú, mint az apja – a vér nem válik vízzé.

MAE

– Ezzel csinálnod kell valamit – mondja papa.

Semmi nem kerüli el a figyelmét, észrevette, hogy már megint grimaszolok a derékfájástól. Bólintok, és megállom, hogy ne szóljak vissza. Honnan az ördögből lenne rá időm? Az életem abból áll, hogy összefolynak a kora reggelek és az iskolában töltött késő esték. Ha éppen nem iskolaigazgatói feladataimat végzem, otthon javítom a dolgozatokat, és feladatokat állítok össze. Mindeközben erőmet megfeszítve próbálok egy kis minőségi időt kiszorítani a családom számára, de mintha már nem is lenne rá szükségük. Az önsajnálattal csúnya dolog, ráadásul összefogott az értelmetlen féltékenységgel. Mi lett belőlem az elmúlt egy év alatt? Azelőtt boldog és magabiztos nő voltam.

A gondolataim makacsul visszatérnek ahhoz a villanásnyi képhez, amikor megérkeztem a kórházba, és megláttam Evie-t. Az arcára olyan színű volt, mint a frissen hullott hó. Tökéletes, érintetlen. És nyugodt. Túlságosan is nyugodt.

Érzem, hogy Olly tekintete belém fúródik, de kerülöm a pillantását.

– Nincs szükséged valamire? – tüsténkedem inkább papa körül, mert észreveszem, hogy nagyon sápadt. – Kérsz egy meleg italt?

– Jól vagyok. Miattam ne aggódj! Most már biztos nem tart sokáig. Mindjárt szólnak, hogy rendbe fog jönni. Erős kislány a mi Evie-nk.

Remélem, igaza lesz. Tudom, meg kell találnom a módját, hogy ezt helyrehozzam. Kérlek, adj rá esélyt, hogy helyrehozzam! Ne hagyd, hogy meghaljon! Újra feltör belőlem a zokogás, lehajtom a fejem, hogy a hajam eltakarja az arcomat. Mintha Olly hangját hallanám, ahogy a nevemet suttogja, de nem vagyok benne biztos. Összezavarodom, amikor rájövök, hogy szeretnék elrejtőzni erős karjainak ölelésében. Sokszor beledöfném a villát, vagy pofon ütném, bármit megtennék, csak hogy kihozzam a sodrából, és észrevegyen. Most azonban szeretném, ha megnyugtatóan

dörmögné a fülembe, hogy minden rendben lesz.

Mégsem nézek rá, nem mozdulok a férjem irányába. Magam maradok, hasogat a derekam, ülök az átkozottul hideg műanyag széken. Valószínűleg ez az egyik legkényelmetlenebb szék a váróban.

OLLY

Körülnézek a kis helyiségben, ahol letáboroztunk. Egész Írországban mindenfelé ilyen várótermeket lehet találni a kórházakban. A jellegtelen, magnóliaszínű falon kifakult tájképek lógnak. Sehogy sem tudják feldobni a szoba fáradt hangulatát. Jobb napokat látott, kicsi krémszínű bőrkanapé áll a hátsó fal mellett. A huzatába beleivódtak a könnyek és a kávéfoltok.

Jamie ül rajta keresztbe tett lábbal, nála van az iPad Minije. Ez egyszer nem kopogtatja az ujjával, nem próbálja felküzdeni magát a *Candy Crush* következő szintjére. Rémültnek látszik.

Mae lenyugodott végre. Amióta megérkezett, ketrecbe zárt oroszlán módjára járkált fel-alá a váróban. Sírt, egyszer-kétszer rám kiabált, aztán tovább rótt a hosszakat. Papa hangosan, panaszosan sóhajtozik, aztán közbeszúr egy „ahá”-t a biztonság kedvéért. Értésünkre adja, hogy látja, mit művelünk egymással, és a legkevésbé sem helyesli. Egyelőre nem veszek róla tudomást, és odamegyek a kanapéhoz, hogy magamhoz szorítsam Jamie-t. Hétévesen lassan abba a korba lép, amikor már nem igényli az ölelést. Nyilvános helyen semmi esetre sem – ma azonban különleges helyzet van, és Jamie elengedi magát a karomban.

A ruháján át érzem, hogy zakatol a szíve. Szaggatottan lélegzik, így próbálja elfojtani kitörni készülő könnyeit.

– Nem lesz semmi baj, kishaver – suttogom.

Felnéz rám, kétely árnyékolja be a tekintetét, én pedig nyomatékosan megismétlem, amit mondtam. Így vagy úgy, de valóra kell váltanom az ígéretemet.

MAE

Olly előre-hátra ringatja a karjában Jamie-t. A kicsi fáradtságtól elnehezült pillái megmegebbenek, mint mindig, amikor utolsó erejével küzd az álmoság ellen. Rámosolygok a kisfiamra, legkisebb gyermekemre, és legszívesebben odamennék hozzá, hogy kikapjam Olly karjai közül. Szeretném a tarkómon érezni nyugodt szuszogását, ahogy hozzám simul. Én akarom megvigasztalni. Szereti az állam alatt megtámasztani a fejét. Vagy legalábbis régebben szerette.

Fájdalmas a tudat, hogy nekem pillanatnyilag szükségem van Jamie-re, de neki jobban kell Olly. Az utóbbi pár hónapban hozzászokott, hogy ő van vele otthon, és lesi minden kívánságát. Azt már elfelejtette, hogy régebben mindig hozzám szaladt, ha lehorzsolta a térdét, vagy beütötte a fejét. Én viszont nem. Annyira szeretném átölelni, hogy szinte fáj, de tudom, hogy önző lennék, ha erőltetném a dolgot.

Olyan helyzetben találok magam, amelyen nincs erőm változtatni. Nem engedhetem meg magamnak azt a fényűzést, hogy visszavegyem a tempót a munkámban. Szükségünk van a fizetésemre, hiszen a férjem láthatólag letett róla, hogy valaha is új állást találjon magának. Mostanában egyedül az érdekli, hogy ő legyen a tökéletes férj. Ezzel mindössze egy baj van: láthatólag rólam is lemondott. Lemondott rólunk. Egyszerűen nem tudom, mihez kezdjek.

Felsóhajtok, és elfordulok. Tudom, hogy nincs jogom Ollyt hibáztatni, amiért ilyen kapcsolat alakult ki köztük Jamie-vel, elvégre kiérdemelte ezt a közelséget, a kötődést. De ahogy most elnézem a fiunkat, aki úgy engedi el magát Olly karjában, ahogy velem már régen nem tette meg, kedvem támad rárontani a férjemre, és jókora pofont lekeverni arra a szenteskedő képére.

Megrémít, milyen erőszakos gondolataim vannak mostanában a férjemmel kapcsolatban. Szeretem őt. Legalábbis azt hiszem, hogy szeretem. Csak éppen nem nagyon tetszik nekem. Tudom, ez úgy hangzik, mintha valami utolsó ribanc lennék. Tisztában vagyok vele, hogy minden gondolatom irracionális. Úgy érzem, mintha undorító, gennyes váladék szivárogná a bőröm alól. Az irigység ütközik ki rajtam, a maga teljes, sárga pompájában, mint minden bosszúságom okozója. De felismerni valamit nem ugyanaz, mint gátat vetni neki.

Hosszú, mély lélegzetet veszek, és ránézek a fiamra. Emlékeztetem magam, hogy Jamie

továbbra is szeret engem. De az erőegyensúly felborult nálunk, amióta Ollyból háztartásbeli apa lett. Bárcsak jobb ember lennék, akinek örvendezik a lelke az apa és fia között újonnan kialakuló kötődés láttán! De nem vagyok az. Mentségemre legyen mondva, önfeledten tudnék örülni nekik, ha egy dolog nem zavarna. Minél erősebbek lesznek ők ketten, úgy gyengül az én kapcsolatom a gyerekeimmel. Csüggedten felsóhajtok: micsoda ostobaság ez!

OLLY

Megint magamon érzem az apám tekintetét: minden sejtjéből aggodalom árad felém. Mintha mondani szeretne nekem valamit, de mindig meggondolja magát, és végül megtartja magának a tanácsait. Rámosolygok, jelezve, hogy minden rendben van.

Papa az én hű szövetségese. Talán nem is emlékszem olyan esetre, hogyna lett volna mellettem, amikor szükségem volt rá. Sem az 1981-es végzetes nap előtt, sem utána. Úgy gondolom, sok férfi megtorpant és utat tévesztett volna egyedülálló apaként. Nem így az én apám.

Nagyon erős. Bárcsak jobban hasonlítanék hozzá! Mindig nevetnem kell, amikor a barátaim azon aggódnak, hogy az idő múlásával egyre jobban hasonlítanak az apjukhoz. Én meg azon aggódom, hogy velem nem ez történik.

Becsukom a szememet, és megint mamára gondolok. Mihez kezdene, ha most itt lenne? Csalódna a fiában, amiért így elcseszi az életét? Megkockáztatom, hogy igen, hiszen én is elég pipa vagyok magamra. Mindenesetre valahogy szem elől tévesztettem a célt. Mindent elszúrtunk: a tizenhárom éves lányom itt fekszik egy kórteremben, és csövek lógnak ki belőle.

Életemben szegyenkeztem már egypárszor. Amikor egy éve elvesztettem az állásomat, az mindenképpen úgy ért, mint egy tökön rúgás. Szoros versenyben áll a második helyen az, amikor első alkalommal pénzt kellett kérnem Mae-től, mert a saját számlámon nem maradt semmi. A bankkártyámnak annyi hasznát vettem, mint egy csokiból készült teáskannának. És hadd ne kezdjem ecsetelni, milyen mélységesen elhagyatottnak éreztem magam, amikor a dolgozószobánk asztalán egyre magasabban tornyosultak az elutasító levelek. De mindez a közelében sincs annak a szegyenkezésnek, ami most tör rám, ahogy ebben a várószobában ülök.

Az én gyönyörű Evie-m az életéért küzd a folyosó másik végén.

Össze vagyok zavarodva. Nem tudom, ez hogyan történhetett meg. És akkor meglepve fedezem fel, hogy újabb érzés tör fel a bensőmben: dühös vagyok. Tudom, hogy a harag nem vezet semmire, és küzdenem kell ellene, meg kell őriznem a nyugalمامat.

Nyílik az ajtó, és kifürkészhetetlen arccal belép az orvos. Mindannyian felpattanunk a helyünkről.

PAPA

Tiktak. Hallom a nagy ingaóra ketyegését, amely a hálósobám előtt áll a folyosón, és a mutatója egy újabb óra kezdete felé halad. Úgy képzelem, hogy az időmérő szerkezet hangja napról napra erősödik, én pedig egyre gyengülök.

Tiktak, az idő halad előre, de számomra fogytán van.

A csontjaimban érzem. Nem a rákról beszélek, amely már az egész testemben szétszóródott. Arról beszélek, hogy a csontjaimban érzem: elérkezett az időm. Nem kérdezem Lawlor doktortól, hogy szerinte hány hetem vagy hónapom lehet hátra, mert nincs értelme. Közel van. Ő is tudja, mindig látom a szemében az együttérzést, amikor eljön a heti vizitre.

Megbékéltem a sorsommal, ami szép teljesítmény, hiszen a legcsekélyebb mértékben sem tudok rajta változtatni. Ha a halál ocsmány, satuszerű szorításába kerülsz, neked annyi. Beth tudta ezt a végén, és most már én is tudom.

– Beth – suttogom a nevét, ízlelgetem, hogy hangzik.

Hiányzik, hogy nem mondhatom ki hangosan. Hiányzik Beth.

Minél betegebb vagyok, annál közelebb érzem magam a feleségemhez. Ez valamennyire megvigasztal. Amilyen biztosan tudom, hogy a nap minden reggel felkel, olyan biztos vagyok benne, hogy Beth nagyon türelmesen vár rám. Érzem őt. És már nem szeretném sokáig várakoztatni. Éppen eleget volt egyedül.

– Kitartás, szerelmem, jövök! Még el kell intéznem egy-két dolgot a mi Ollynkkal, aztán már ott is vagyok.

Olly bejön a szobámba, mintha meghallaná, hogy ok nélkül emlegetem a nevét.

– Kivel beszélsz?

Fáradt arcára kiül az aggodalom, és körülnéz a szobában: a nem létező társamat keresi.

– Anyáddal – válaszolom a kellesnél kicsit könnyedebben.

Olly még a szokásosnál is aggodalmasabb képet vág. Anélkül is épp elég baja van, hogy azt gondolná, már én is meghibbantam.

Eleresztek egy gyenge viccet, hogy oldjam a feszültséget, és hogy témát váltsunk.

– Azt mondja, hogy köszönj mindenkinek, és ne felejtsd el ma este kitenni a kukát.

Ez hat, Olly arca mosolyra derül.

– Többet is mosolyoghatnál!

Aggódom emiatt. Nevetés nélkül nem ér semmit az élet.

Olly válaszul megvonja a vállát. Nem felel, de elég jól tudom, mire gondolhat éppen.

Mi mosolyognivalóm lenne?

– Több az átlagnál – felelem a ki nem mondott válaszra, ő pedig visszahőköl.

– Hát ezt hogy csinálod? – kérdezi, és közben elneveti magát.

A nevetés köztudottan ragályos, így én is csatlakozom hozzá.

– Mindig tudom, mire gondolsz, fiam – mondom neki, miután lecsillapodunk.

És ez így is van. Nem baj, hogy az arca mindig is nyitott könyv volt számomra. Nem titkolja az érzéseit, mindig is olyan volt, mint az anyja. Mae-t viszont más fából faragták. Nehezebb eligazodni rajta. Magába fojtja az érzéseit. Nyilvánvaló, hogy most épp olyan boldogtalan, mint Olly, és ez nyugtalanít engem.

– Hogy érzed magad? – kérdi.

Hazudni akarok, de Olly már nem kisfiú, hanem felnőtt, családos ember. Lefelé fordítom a hüvelykujjamat. A bal hüvelykemtől egészen a nyakamig nyilall a fájdalom, úgyhogy megbánom a mozdulatot.

De megérte, mert Olly elismerően mosolyog, ahogy számítottam rá. Kisfiúkorában mindig a

hüvelykujjával mutatta, hogy érzi magát.

– Annyira rossz? – kérdezi, és az aggodalmas ráncok elmélyülnek az arcán.

– Nemsokára jöhetnek a fájdalomcsillapítók, aztán meg teljesen... – Mindkét hüvelykemet fölfelé tartva mosolygok, arra biztatva Ollyt, hogy ő is tegyen úgy. – Azon töröm a fejem, anyád mit fog gondolni rólam, amikor meglát – mondom, és lenézek a karomon feszülő papírvékony bőrre, amelyet májfoltok és ráncok éktelenítenek.

Soha nem voltam hiú, de mindig adtam a megjelenésekre. Minden reggel felkelés után megborotválkozom, és tusolni ugyan nem mindennap van erőm, de a hajamat minden alkalommal megmosom. De tudom, hogy még így is kissé... ápolatlannak látszom. Hegyes csontjaim majd átdöfik a petyhüdt bőrt, amely szürkés színben játszik, pedig pár héttel ezelőtt még nem ilyen volt. Amikor utoljára láttam Betht, fiatal és virgonc voltam, tele életerővel. Egyáltalán rám ismerne most?

– Hogy lehetsz benne ilyen biztos, hogy találkoztok, amikor meghalsz?

– A hitem által, fiam.

Olly arcára kiül a kétely. Éppen ez okozza a bajai részét.

– Te miért nem hiszel? – érdeklődöm.

Olly vállat von, de nincs válasza számomra. Volt időm gondolkodni a saját hitemen. Isten a tanúm, hogy sok próbát kiállt, a legnagyobbat Beth halálakor. De az a meggyőződés, hogy egy napon viszontláthatom, átsegített harmincvalahány éven. Ha ebben nem hittem volna, nem gondolom, hogy képes lettem volna mosolyogni és nevetni, szeretni a családomat és az életet úgy, ahogy azt tettem. Az pedig nagy kár lett volna, hiszen szépen éltünk Ollyval, Mae-jel és a gyerekekkel.

Ránézek, és azt kívánom, bárcsak megtalálnám a szavakat, hogy elmondjam neki, mit érzek. Végigpásztázom a hálószobát, és a tekintetem megpihen egy viharvert, barna aktatáskán, amely a komódnak támasztva pihen. Majdnem harmincnyolc éven át jártam vele munkába nap mint nap, egészen a nyugdíjazásomig. Most egy ezüstösen csillogó laptop van benne, amit Olly meg Mae vett nekem pár évvel ezelőtt. Azt hittem, soha nem fogok megbarátkozni vele. A „guglizás” nevetségesen hangzott, és úgy vihogtam rajta, mint valami idétlen kamasz, valahányszor eszembe jutott. Mostanra azonban megszerettem. Talán azért, mert a világ bármely pontjára eljuthatok az ezüstszerű doboz segítségével. Bámulatós, mi minden található az interneten.

Ekkor hirtelen megvilágosodom egy pillanatra.

– Gondolj csak a wifire, fiam! Nem lehet látni, igaz? A hit olyan, mint a wifi: egy csomó mindennel össze tud kapcsolni a világ minden részén.

Olly jól elszórakozik, hogy milyen irányba kanyarodtak a gondolataim. Még jobban kibontom a hasonlatot.

– Gondolj bele! Hiszek benne, hogy az anyád vár rám. Napról napra erősebben érzem. Bizonyos vagyok benne, fiam, ahogy abban is, hogy várni fogok rád, amikor eljön a te időd is.

– De azért adj még egypár évtizedet, papa! – Erre mindketten elnevetjük magunkat. – Nagyszerűen viszonyulsz a dolgokhoz. Mindenesetre szép gondolat.

– Jussoneszedbe, amit a wifiről mondtam, amikor meghalok. Egynap megint összekapcsolódunk, fiam. Így vagy úgy, de megtaláljuk egymást. Figyelj a szavamra!

Olly megszorítja a kezemet, eltorzul az arca a fájdalomtól. Érzem a szeretetét, és tudom, hogy máris gyászol: mindenképpen hiányozni fogok az életéből. Nehezen viselem, hogy e pillanatban csak fokozom az aggodalmát.

– Most őszintén, tényleg azon aggódsz, hogy nézel ki?

Miután válaszként bólintok, kritikusan végigmér.

– Szerintem nem ártana egy hajvágás. Valahogy olyan Spandau Ballet-fejed van, papa.

Haha! De vicces az én fiam! Mennyit piszkáltam kamaszkorában, amikor teljesen odavolt azért az újromantikus zagyvaságért! Megnövesztette a haját, és bő fehér ingeket kezdett hordani. Idióta!

– Bejelentelek a fodrászhoz – nyugtat meg Olly. Közelebb hajol hozzám, szinte összeér az

orrunk. – Mama szeretett téged. Nem fogja érdekelni, hogy nézel ki. Nem volt az a fajta, aki a felszínes dolgok miatt aggódik.

Azt kell mondanom, hogy igaza van.

– Persze lehet, hogy újra megfiatalodsz, ha meghalsz – teszi hozzá.

– Még az is lehet.

Tetszik a gondolat. A testem teljesen elhasználódott, mint egy lejárt szavatosságú fékbetétkészlet. Boldogan lecserélném egy fiatalabb kiadásúra.

– Kitisztíttatnád a jobbik öltönyömet? Azt, amelyiket a Neonban vettem tavaly.

Több mint harminc éve abban a Talbot Street-i üzletben vásárolok az öltönyeimért. Megjegyzem, amikor megvettem, fogalmam sem volt róla, hogy életemben utoljára vásárolok öltönyt. Ha tudtam volna, talán kirúgok a hámból, és mindjárt kettőt is veszek!

Figyelem, ahogy különböző érzelmek ülnek ki Olly arcára. A döbbenettől a haragon át a szomorúságig, végül megállapodik rajta valamiféle elfogadás. Bár tudom, hogy ideje minden részletre kiterjedően elmondani, mit akarok, mégis nehezen viselem, hogy milyen hatással van mindez Ollyra.

– Az legyen rajtad... amikor... tudod? – nyögi ki, és az arca viccesen elszürkül.

– Az – válaszolom. – De feltétlenül a lakkcipőmet adjátok rám! Amit szmokinghoz szoktam felvenni. Meg a fehér ingemet, azokkal a mandzsettagombokkal, amiket az esküvődön viseltem. Abban elegánsnak érzem magam. Ja, igen, és azt a kék nyakkendőt, amit Evie-től kaptam tavaly karácsonyra, hogy teljes legyen az összhatás. Tetszeni fog neki.

Olly pislog, aztán bólint, hozzám hajol, megragadja a kezemet, és erősen megszorítja.

– Elegáns akarok lenni – mondom neki, de a fenébe is, elcsuklik a hangom.

Szaporán pislogok. Szeretném, ha megértené, hogy ez fontos nekem.

– Nem felejttem el, papa. Gondom lesz rá, hogy tökéletesen nézzél ki! – ígéri Olly, én pedig tudom, hogy jó kezekben vagyok.

Ha Olly megígér valamit, soha nem hagy cserben. Megbízható. Jó ember. De mostanában az egész világ súlya az ő vállát nyomja.

Amióta elbocsájtották, mintha kihunyott volna benne a szikra. Először méltatlankodott, gondolom, fojtogatta a düh. Ez tartotta lendületben, amikor elkezdett új állást keresni. De minden egyes „Kedves John!” egyre inkább felőrölte az önbizalmát. Mostanra már az álláskereséssel is felhagyott. Meg kell találnom a módját, hogy visszahozzam a régi Ollyt. Újra fel kell lobbantanom benne a szikrát.

– Mondd meg mamának, hogy nagyon sajnálom – súgja Olly.

Olyan halkán mondja, hogy alig értem.

– Ne kezd megint ezt az ostobaságot! Brrr! Nincs miért sajnálkoznod, fiam.

Folyton magát vádolja Beth balesete miatt, de ennyi erővel akár engem is hibáztathatna.

– De azért megmondod neki? – kérdi, én meg bólintok, mert látom, mennyire fontos neki.

Pár percig csendben ülünk, mindketten elmerülünk a gondolatainkban. Lehunyom a szemem, hogy megpihenjek egy percre. Nyugodt vagyok, és arra gondolok, nem is lenne rossz most elmenni.

Egy idő múlva megváltozik valami, és feszültség tölti be a levegőt, mint amikor nagy jégdarabok kezdenek hullani, és bármelyik pillanatban eltalálhatják a fejünket.

Kinyitom a szememet, szinte már várom, hogy megpillantsam a kaszást, amint ott áll mellettem. De a szobában nincs senki Ollyn kívül. Egész testtartása megváltozott: a válla meggörnyedt, a kezét ökölbe szorítva lógatja maga mellett.

– Fiam? Mi van? – kérdezem.

– E pillanatban piszkosul nehéznek tűnik az élet – mondja.

Ránézek, és most először ötlik az eszembe, hogy egy perccel sem tűnik kevesebbnek a negyven événél. A háttérben hallom az óra ketyegését, ami arra emlékeztet, milyen kevés időm van hátra. Még ne! Kell még egy kis idő, a fenébe is!

Szeretnék valamit mondani, ami oldja a feszültséget, megolvasztja a lehulló jégdarabokat, mielőtt kárt tennének valamiben.

Itt a nagy lehetőség, hogy atyai jó tanácsot adjak, amitől megfordul a világ. Hát tessék!

– Az élet csak annyira nehéz vagy könnyű, amilyené tesszük.

Olly felhorkan. Jól sikerült!

– Kézbe kell vennem az életedet!

Képzletben elfintorodom, és azt gondolom: ez valahogy úgy hangzott, mintha egy rafinált motivációs szónok mondta volna.

– És azt hogy kell csinálni? – kérdi Olly bosszúsan, és én nem hibáztatom miatta.

A tanácsom hasznavehetetlen. Ide nem elég valami szlogen, bármilyen hangzatos legyen is. Hogyan tudná újra kézbe venni a dolgokat? Ez az egymillió dolláros kérdés, fiam, semmi kétség!

– Mit vársz az élettől? Ez elég jó kiindulópont – mondom.

– El fogom veszíteni a családomat. Vissza akarom kapni őket! Vissza akarom kapni a családomat. Megdöbbenek az őszinteségétől.

Várom a folytatást. Látom rajta, hogy küszködik: beszéljen-e, rám rakja-e a terhét? Tudja, hogy fájdalmaim vannak.

És amint a „fájdalom” szó felötlik a gondolataimban, a tompa nyilallás, ami órák óta gyötör, hirtelen felerősödik, és több figyelmet követel magának. Felegyenesedek ültő helyemben, hogy folytatni tudjam. Közben rámosolygok Ollyra, biztatom, hogy beszéljen tovább.

– Nézz rám, papa! Teljesen kész vagyok negyvenéves koromra, nincs munkám. Evie kis híján meghalt, és ezzel még csak a probléma felszínét kapirgáljuk. Még mindig nem mondja el nekünk, mi történt valójában. Nem veszem be azt a baromságot, hogy alkoholt kóstolgatott, mert meg akarta ünnepelni a vakáció kezdetét. Egyáltalán nem jellemző rá. Jamie újra bepisil éjszakánként. Hároméves kora óta nem fordult elő vele. Ne mondja nekem senki, hogy nincs köze ahhoz a traumához, amikor félholtan talált rá a nővérére a hálószobájában. Aztán meg ott van Mae. Papa, újabban szinte rám se néz! Ki tudná őt hibáztatni? Sokkal jobban mennek a dolgai, mint nekem. És ez még nem is a legrosszabb. Mi van... mi van veled? Nem vagyok még kész az elválásra, papa!

– Igen, fiam. Kétségtelen, hogy az életed jelenleg nagyon bonyolult. Ezt mindenki elismeri.

Tudom, hogy valahogy fordítanom kell a dolgok menetén, még mielőtt túl késő lesz, és meghalok. Kínlódva keresem a megfelelő szavakat, úgy érzem, nem vagyok rá felkészülve, hogy enyhítsem a fiam nyilvánvaló szenvedését. Nincs olyan gyógyszer, ami elmulasztaná, nem úgy, mint az én rákos fájdalmaimat. Meg kell vele küzdenie, magának kell tőle telhetően megoldania a problémát, mindenféle kábító narkotikum nélkül.

Nem tudom, léteznek-e olyan szavak, amelyekkel fel tudom készíteni a fiamat a hamarosan beteljesülő végzetemre. Készen állhatunk-e valaha is a szereteteink elvesztésére? Nem. És bár nem lesz meglepetés, amikor eljön az időm, tudom, hogy Ollynak komoly csapás lesz.

Időre van még szükségem, de tudom, hogy már nincs belőle több. Tiktak.

– Éjjel nem tudok aludni, folyton azon aggódom, „mi lenne, ha”? Hogyhogy nem láttam meg, hogy Evie-vel valami nincs rendjén? Nekem kellene a gondját viselnem. Én vagyok a hőse, aki megmenthetné – mondja Olly. – Cserben hagytam.

– Soha életemben nem hallottam ekkora ökörséget! Jó szülők vagytok, és jó emberek. De még a legjobbak sem tudnak mindig mindent jól csinálni. – Rászegezem a mutatóujjam, hogy nyomatékot adjak a szavaimnak.

Itt van teljes valójában az önmarcangolás – az egyik leggonoszabb belső nyugtalanság szinte süt a fiam tekintetéből.

– Látnom kellett volna, hogy ez következik! – szakadnak ki Ollyból a szavak, és egyre élesebb a hangja.

– Felemelheted a hangodat, ahogy csak tudod, de attól még nem lesz igaz ez a zagyvaság – mondom.

Erre abbahagyja, és félig nevetve szalutál az ujjá hegyével.

– Jó ideje nem mondtad ezt nekem.

– Sokszor volt hatásos, amikor egymásnak feszült az akaratunk. Kiskorodban makacs voltál, mint az öszvér.

– Folyton ezt mondogattad. Jusson eszembe, ha Mae legközelebb kiabálni fog velem! – nevet Olly.

– Ne használd arra a bemondásaimat, hogy a feleséged ellen szerezz pontokat! – válaszolom.

De én is elmosolyodom. Olly fészkelődni kezd, és azt gondolom, menni készül. De én még nem akarom lezárni ezt a beszélgetést. És ha ez lesz az egyik utolsó? Nem került sor mindenre, amit el kell mondanom.

– Jó apád voltam? – kérdezem tőle. – Ne hazudj, fiam! Rajta, mondd meg az igazat!

Visszafojtott lélegzettel várom a válaszát. Az igazat akarom hallani, hát persze, de az ég szerelmére, csak nehogy azt mondja, pocsék apa voltam!

– A legjobb.

Megkönnyebbülten fújom ki a levegőt.

– De követtem el hibákat? – kérdelem újra. – Volt, hogy azt gondoltad: A francba veled, papa, meg a lóval is, ami idehozott a hátán!

Olly láthatólag megdöbben ezen, és tagadólag rázni kezdi a fejét.

– Hazudsz! Te is tudod, hogy volt, amikor tévedtem. De nem baj, mert alapjában jól csináltam, és mindig érezted, hogy szeretlek. Még akkor is, ha elcsesztem valamit. Igaz? – faggatom.

Olly rám mosolyog, és azt mondja:

– Mindig tudtam, hogy szeretsz. És nem sokszor hibáztál, papa.

Hálás vagyok, hogy ezt mondja.

– Köszönöm, fiam. Nem akarom kierőszakolni a dicséretedet, habár jólesik. Csak azt akarom mondani, hogy az embernek lehetnek néha rossz napjai, még ha alapvetően jól is teszi a dolgát. Nem lehetsz Evie hőse minden áldott nap, igaz? Még a Pókembernek is jár egy-egy szabadnap. Evie-nek megvan a saját élete, el kell követnie a saját hibáit, hogy tanuljon belőlük. Lehetetlen, hogy mindig az anyja szoknyájába kapaszkodjon.

– De valahányszor bemegy a szobájába, betegre aggódok magam, vajon mit csinálhat odabent. Bizony isten, papa, már arra is gondoltam, hogy bekamerázom a szobáját, csak hogy biztos ne nyakaljon be még egy üveggel abból az átkozott vodkából!

– Csak azt ne, fiam! Hadd legyen a lányodnak magánélete! Isten a tudója, hogy az ő korában a fél életedet a szobádban töltötted, és még most is megvagy. Csak azt ne mondd, hogy akkoriban soha nem piáltál titokban!

– De soha nem kerültem kórházba alkoholmérgezéssel – szögezi le Olly.

– Az igaz. De többször is összetörted a szívemet. Evie kikészült. Neked ki kell derítened, mitől. Hónapok óta magába húzódik. Tudom, hogy még nem beszél róla, de majd elmondja neked, mi folyik, ha eljön az ideje. Erős lány, ezt nem szabad elfelejtened!

Azt hiszem, kezdek közelebb férközni Ollyhoz, mert már nem görnyed előre, hanem egyenes háttal ül a széken. Olyan a tekintete, amilyenek már régen nem láttam – határozott.

Egy ideig szótlánul ülünk, én Mae-re gondolok, és azon töprengek, merjem-e szóba hozni a házasságukat. Veszélyes dolog egy házaspár belső szentélyéről beszélgetni. Tulajdonképpen igaz, hogy semmi közöm hozzá, nem kellene beleütnöm az orromat. De rádöbbenek, hogy beszélnem kell róla. Valakinek meg kell tennie, mert úgy tűnik, feltett szándékuk, hogy tönkretégyék saját magukat.

– Te meg Mae. Nagyon vigyáznotok kell.

Úgy határozom, a szarvánál ragadom meg a bikát, és egyenesen a lényegre térek. Nincs idő kerülgetni a forró kását.

– Azt hiszed, nem tudom? – feleli Olly. – Érzem, hogy elillan előlem, napról napra távolabb kerülünk egymástól, de nincs erőm megállítani. Már nem tudom, ki ő. Megváltozott, papa.

– Ugyan, fiam, senki nem marad ugyanolyan! Mindnyájan változunk az életünk során, és ez így van rendjén, mert különben elég unalmas lenne a dolog. Te sem vagy már az, aki valaha voltál. Gondoltál már erre?

Ennek hallatán Olly összerezzen.

– Látom, hogy az utóbbi hónapokban megváltoztál, amióta nem dolgozol. Merem állítani,

hogy Mae is észrevette.

– Én ugyanaz az ember vagyok – mondja Olly sértődötten és bosszúsan, ami a kamaszkori énjét juttatja eszembe.

Remélem, most jobban hallgat rám, mint akkoriban.

– Nem, nem vagy az, fiam. Más vagy. Tudom, kemény dolog volt, hogy elvesztetted az állásodat, de talán itt lenne az ideje más szemmel nézni az elbocsátásodat.

– Ezt hogy érted? – kérdezi.

– Hiszen nem is szeretted azt a munkát. Ne hazudj! Mindennap csak azt vártad, hogy leteljen a munkaidő.

– Utáltam – ismeri el. – Egyáltalán, hogy lett belőlem könyvelő?

– Mindig is úrhajós szeretnél volna lenni – mondom. – A holdra szállni.

– Szerintem a NASA-nál korhatáros a jelentkezés – válaszolja nevetve.

– Soha ne mondd, hogy soha! – figyelmeztetem. – Lehet, hogy nem jutsz el a holdra, de ki tudja, nem ez fog-e rávenni a változtatásra? Az önsajnálattal helyett használd ki ezt a lehetőséget, hogy más irányba indulj! Nem bújhatsz meg itthon örökre.

Kétkedés látszik rajta. Szinte hallom, hogy kattog az agya, miközben sorra veszi a kifogásokat.

– Erről szól az élet, fiam: a változásról. Beszélned kell Mae-jel. Hiszen tudod, hogy nem gondolatolvasó. Mondd el neki, min jár az agyad! Ha nem egymást hibáztatnátok minden nyomorult kudarc miatt, amit elszenvedtetek, talán eszetekbe jutna, hogy szeretitek egymást. Nagyon elhanyagolod Mae-t.

– És ha már túl késő, papa? Mi van, ha már elveszítettem őt? – kérdezi Olly, és ismét meggörnyed a válla.

– Nem! – kiáltom. – Nem, az ördögbe, Olly, nem! Ne legyél már olyan átkozottul kishitű azzal a nővel szemben, akit szeretsz! Bármit megadtam volna, hogy annyi időt tölthessek a feleséggel, mint te Mae-jel. Nem kaptam meg ezt az esélyt. Jobban oda kell figyelned rá! Nem érdekel, hányszor mondja Mae, hogy semmi baja sincs, vagy hányszor utasít vissza, ne higgy neki! Mert biztos, hogy nem igaz! Menj oda a feleségedhez, és öleld meg! Hallod, fiam?

Köhécselni kezdek, ebből tudom, hogy egyelőre kész vagyok. A ziháló, hurutos köhögéstől meg a fájdalomtól, amely elhatalmasodik rajtam, képtelen vagyok egyetlen szót is kiejteni.

Feltartom a kezem, hogy megnyugtassam Ollyt: még nem halok meg. Közelebb hajol, és újra két kézzel ragadja meg a kezemet. Rámutatok a vízre meg a gyógyszereimre, és Olly segít, hogy egy korty vízzel le tudjam nyelni a krétaszerű tablettákat. Lehunyom a szemem, és valahogy a fájdalom ellenére sikerül álomba szenderülnöm.

Amikor felébredek, odakint már sötét van. Órákon át ki lehettem ütve. A vacsora illata száll felém, de sajnos hetek óta nincs étvágyam. Azért mondom, hogy sajnos, mert a szobámba beszivárgó csodás illatból ítélve Olly halas pitét készített. Az egyik kedvencemet. Jó gyerek.

Jobban mondvá, az egyik kedvencem volt. Megfogadom, hogy a kedvéért megpróbálok legyűrni egy falatot, de már a pusztá gondolattól is kifáradok.

Nincs időm pihenni, mert tudom, mit kell tennem még a halálom előtt, hogy segítsek a családomon. Bethszel együtt kidolgoztunk egy tervet. Talán sokan azt gondolják, de nem kezd elhagyni az eszem. Amíg aludtam, Beth megjelent álmomban, és megmondta, mit tegyek.

Jó dolog ez a wifi, kuncogok. Tudtam, hogy összekapcsol Bethszel, amikor szükségem lesz rá. Elmosolyodom, amikor arra gondolok, milyen képet fognak vágni, ha megtudják, mit eszeltünk ki. Annyit tudok, hogy Mae nem fog örülni. Ne kérdezd, miért! Tudom, ez lesz a legszebb ajándék, amit valaha adhatok nekik. Viszont még sok mindent meg kell terveznem, hogy jól sikerüljön. Tiktak. Tűnj a sunyiba!

– Van még élet az öreg kutyában, Beth – mondom fennhangon. – Tartogatok még egy trükköt a tarsolyomban, mielőtt búcsút mondok ennek a világnak.

Eszembe jut valami, amit ő hajtogatott, amikor Olly kisbaba volt.

– Csak azt akarom elérni, hogy mindennek jó vége legyen.

Az én Bethem kicsit romantikus alkat volt. Nos, biztos vagyok benne, hogy Olly és a családja

esetében csak úgy lehet mindennek jó a vége, ha új kezdethez segítem őket. Tehát ezt fogom tenni.

OLLY

Ma temetjük az apámat.

Tudtam, hogy eljön ez a nap. Mindnyájan tudtuk. A kaszás már hetek óta az ajtónk előtt ólálkodott, és láttuk, hogy papa napról napra messzebb van tőlünk, és egyre közelebb ahhoz a rohadékhoz. Hihetetlen, hogy egy elkerülhetetlenül bekövetkező esemény képes megsebezni, belém döfni, meglepetést okozni. Legszívesebben megfutamodnék a mai naptól, minden rám háruló feladatával együtt. Nem vagyok benne biztos, hogy lesz erőm a búcsúzáshoz.

Gyakran keseregtem amiatt, hogy egyke vagyok, de ma esik a legrosszabbul. Elviselhetetlen súllyal nehezedik rám, hogy papa egyetlen gyereke vagyok. Tehát maradok, segítek a koporsót vinni, és végignézem, ahogy elküldik hamvasztani a testét. Valahogy majdcsak átvészelem.

Ott voltam papával, amikor az utolsó, hosszú lehelete elhagyta a testét. Hálás vagyok ezért. Elhatároztam, hogy én leszek az utolsó ember, akit látni fog, mielőtt...

Remélem, tudta, hogy vele vagyok. A vége már tiszta örület volt. Előre figyelmeztettek minket, hogy egyre felületesebben fog lélegezni az utolsó percekben. Szabálytalanul. Először hosszabb lett a kilégzés, mint a belégzés, és bármilyen morbidnak tűnik is, lenyűgöző élmény volt. Egyre hosszabb szünet állt be minden egyes lélegzetvétel után. Voltak olyan időszakok, amikor egyáltalán nem vett levegőt, és ez sokszor teljesen kikészített minket. Szinte nevetséges volt. Hát nem borzasztó? A család hisztérikusan nevetgél, mert azt hiszi, hogy meghalt, de ő hirtelen újra kifújja a levegőt, mi meg majdnem a plafonig ugrunk. Papának különben tetszett volna a jelenet. Azt képzeltem, árnyalatnyi mosolyt látok az ajkán abban a pillanatban, amikor megpróbáljuk magunkba fojtani a röhögést.

Evie, a mi két lábon járó enciklopédiánk, azt mondta, hogy az írások szerint mindig ügyelni kell rá, hogy az illető a jobb oldalán feküdjön, mint Buddha a halálakor, mert ez boldogsággal és lelki nyugalommal tölti el. Így hát megtámasztottuk papát, és közben elmagyaráztuk, mit miért csinálunk vele. Evie meg volt elégedve, Mae és én szintúgy.

Felváltva üldögéltünk papa mellett, megegyeztünk, hogy soha nem hagyjuk egyedül az utolsó napjaiban. Még Jamie is beszállt ebbe a nem hivatalos, ki nem mondott ügyeleti rendszerbe, amikor éppen nem volt iskolában. Evie viszont sok időt töltött vele egyedül a saját kérésére. Azt mondta, hogy nem fél, ezért tiszteletben tartottuk a kívánságát, hogy ő is ügyelhesen papa mellett.

Végül én voltam ott, amikor papa utolsót lélegzett, és itt hagyott minket. És tudják, mi volt benne a furcsa? Ugyanúgy készületlenül ért az a pillanat, mint anyám váratlan halála. Az utóbbi hónapokban sokat gondolkoztam rajta, mi különbség van kettőjük elmúlása között. Azon töprengtem, melyiküknek lehetett könnyebb. Mama esetében semmiféle figyelmeztetés nem volt, de papánál természetesen mindnyájan tudtuk, mi következik. Most, hogy mindkét szülőm meghalt, megtapasztaltam mind a két lehetőséget, de még mindig nem tudom a választ. Egyvalamiben azért biztos vagyok. Mindkétfajta halál nagyon szar, pokolian fájdalmas, és egyiket sem kívánom a legádázabb ellenségemnek sem.

Egyfelől a mama halála előtti néhány hónap tökéletes volt. Semmi sem árnyékolta be az együtt töltött időt, egyszerűen csak éltük az életünket. És szerettük egymást. De még mennyire, hogy szerettük!

Azt hiszem, ebben az egy dologban szerencsés voltam, legalábbis az átlagnál szerencsésebb. Annak ellenére, hogy mama olyan hirtelen ment el közülünk, nem bántam meg semmit. Mert semmi nem maradt kimondatlan, mielőtt elragadta volna tőlünk a halál. A mi családjunkban, gyerekkoromban gyakran mondtuk egymásnak, hogy „szeretlek”, ez nap mint nap elhangzott. És így folytatódik a saját családomban is. Sűrűn mondogatom a gyerekeknek, mennyire szeretem őket. A szüleim megtanítottak rá.

Elhárítom magamtól azt a tényt, hogy nem is emlékszem rá, mikor suttogtam utoljára becéző szavakat Mae fülébe. Vagy ő az enyémben.

Bár az utolsó hónapok sok tekintetben kízóan fájdalmasak voltak, hiszen láttuk, ahogy papa a betegséggel küszködik, de legalább el tudtam búcsúzni tőle. Megfoghattam a kezét, és homlokon csókolhattam akár napjában ötvenszer is, ha szükségét éreztem. És a vége felé, nem hazudok, ha azt mondom, hogy szinte állandósult ez a szükséglet. Ha nem voltam papa szobájában, nyugtalan voltam, és hiányzott nekem, úgyhogy mindenféle ürügyet kitaláltam, hogy visszamehessek hozzá.

A bánat újabb hulláma tör rám, ahogy elképzelem az életemet anélkül, hogy megcsókolhatnám papa homlokát.

Gúnyt űz velem a csend a szobájában. Azt várom, hogy papa valami okosat mondjon. Mindig megvolt az a képessége, hogy tudta, mire gondolok.

Hiányzik a hangja. Bármit megtennék, csak hogy még egyszer hallhassam. Még negyvennyolc órája sincs, hogy elment közülünk, mégis egy örökkévalóságnak tűnik.

Legalább az otthonában halt meg, azoktól az emberektől körülvéve, akiket a világon a legjobban szeretett. Pontosan úgy, ahogyan szeretne volna, és ezért hálás vagyok. Az utolsó pillanatokban mosoly ült ki az arcára. Talán a hite újra összehozta mamával, ahogy azt előre megmondta. Behunyom a szemem, és elképzelem mamát a kék ruhájában, ahogy ölelő karjába zárja papát. Aztán kézen fogja, és elvezeti tőlünk oda, ahol már várja őket a következő kaland. Könnyek szöknek a szemembe.

Valamit kezdenem kell a házban maradt ürességgel. Mindegy, melyik szobába megyek be, a bent honoló csendben tapintható papa hiánya. Még itt, a hálószobánkban is rossz érzés fog el, az ég szerelmére, pedig itt aztán nem volt semmi keresnivalója. Mae mondta tegnap, hogy nem emlékszik olyan időszakra, amikor ne lett volna velünk a házban. És igaza van. Néha elmentünk valamire kettesben, de amikor visszaértünk, papa az ajtóban várt, bentről hallatszott a kanna sípolása, amelyben már forrt a teavíz.

Megrémít a gondolat, hogy négyesben maradtunk. Sosem voltam itt nélküle. Negyvenéves vagyok, de megint gyereknek érzem magam, mint amikor mama meghalt, és itt hagyott engem.

Újra elfog a vágy, hogy meneküljek. Pokolba a felelősséggel! Képtelen vagyok ezt csinálni.

A lesújtó valóság az, hogy bolond módra állok az üres szobában, és keresek valakit, aki már nincs itt. És nem is jön vissza. Lerogyok az ágyunk szélére, és mélyeket lélegezve próbálok megnyugodni.

– Gyerünk, fiam, szedd össze magad! – súgja a hangja a levegőben.

Lehunyam a szemem, és hátradőlök a puha párnákra. Olyan kutyául fáradt vagyok – piszkosul, halálosan kimerült az igazat megvallva. Az elmúlt év a folyamatos kórházi látogatásokkal, a kemoterápiával, a hányás és a húgytakarításával – mindez nem múlt el nyomtalanul. Nem sajnálom, hogy ennek vége van. Vége lett a hosszadalmas rákbetegségnek, ami papa számára csak egyféleképpen végződhetett.

Hát éppen ez az! Megkönnyebbültem. És szégyellem magam, mert megszabadultam a betegsége terhétől. Annyiféle érzés kavarg bennem a mindent felemészítő fájdalommal elvegyülve. Csakhogy én... az egészséges, életerős papa után vágyom, amilyen még tavaly is volt. Nem önmaga árnyéka után, amivé az elmúlt néhány hónap alatt vált. A rohadt életbe! Milyen fájdalmai voltak! Senkinek nem kívánom azt az életet.

Szóval igen, a fenébe is! Örülök, hogy elment, ha csak úgy tudott volna élni. Megváltás volt a számára, ahogy Kelly atya mondta. És igaza is van, megkönnyebbülés volt papa számára. Nekem is. Nemcsak a szívem szakadt ma ketté, de az egész testem. Mit nem adnék, ha megtehetném, hogy bebújjak a vastag paplan alá, és átaludjam ezt a napot!

– Hogy vagy?

Mae hangjára kinyitom a szememet, és nézem, ahogy bejön a hálószobába. Felülök, és azt hazudom, hogy természetesen jól vagyok.

– Segítsek? – A nyakkendőmre mutat, ami tétován lóg le a nyakamból. Mae nem vár válaszra,

hanem odajön hozzám, és a gallérom alá igazítja. Ráhajtja, körbetekeri, alábújtatja, ráhajtja, és kész a tökéletes csomó.

– Fáradtnak látszol, Olly – mondja Mae, és felnéz rám.

A keze az arcomhoz közelít, de nem érinti meg. Ránézek, és a saját fájdalmamat látom tükröződni az arcán.

– Bárcsak túl lennénk a mai napon! – mondom. – Nem fér a fejembe, hogy a hamvasztást választotta. Biztosra vettem, hogy azt akarja: mama mellé temessük.

– Azelőtt soha nem említette? – kérdezi Mae.

– Nem. Azt megmondta, mibe öltöztessük. Azt is, hogy Larkint hívjuk, a temetkezési vállalkozót, ha eljön az ideje. Azt hittem, temetést akar. Meg sem fordult a fejemben, hogy a hamvasztás mellett döntött.

Larkin azt mondta, hogy minden el van rendezve, amikor felhívtam őket. Papa mindent előre kifizetett, minden apró részletről gondoskodott. Ez nem lep meg. Papa mindig is megtett minden tőle telhetőt, hogy megkönnyítse a dolgomat. Egészen odáig, hogy megszervezte a saját temetését.

– Tudod, furcsa dolog, de én azt hittem, jobban van – jegyzi meg Mae. – Az utolsó héten észrevetted, hogy energikusabb volt, vagy ilyesmi?

Észrevettem. Nekem is úgy tűnt, hogy megerősödött.

– Sokat használta a laptopját. Azt hittem, ez jó jel. Kitalálhattam volna, hogy készül valamire. A mai napot szervezte. Mindent elrendezett.

– Nagyon nagy lesz a csend nélküle – mondja Mae.

– Nem zavart, hogy állandóan itt volt köztünk? – kérdezem tőle. – Tudom, mindig azt állítottad, hogy nem, de néha nem lehetett könnyű, hogy az apósod velünk lakott.

Mae határozottan megrázza a fejét.

– Szerettem papát. Mindig is tudtam, hogy ti ketten egy csomag vagytok. Papa és az ő kicsinyített mása. Nagyon fog hiányozni.

Egy könnyecsepp csordul ki Mae bal szeméből, és centiről centire szánkázik lefelé az arcán, világos nyomvonalat hagyva a sminkjén. Mae letörli a kézfejjével, és lehunyja a szemét, nehogy újabb könnyecseppek kövessék.

Sebezhetőnek és erőtlennek tűnik, s mielőtt megállnék gondolkodni, odamegyek hozzá és átölelem. Érzem benne az ellenállást, hogy megfeszül a teste, mint az utóbbi időben mindig, ha ilyen közel kerülök hozzá. De eszembe jut, mit tanácsolt papa, és nem ereszttem el. Szorosan átölelem, és nem szólok semmit. Egyszer csak azt érzem, hogy a teste ellazul, és belesimul a karjaimba. Puha melle odapréselődik a mellkasomhoz, és egyszerre dobog a szívünk. Hallom, hogy szaporábban veszi a levegőt. Vagy talán én vagyok az?

– Hiányzol – suttogom a hajába.

– Micsoda? – kérdezi Mae.

– Anya, apa, megjött a kocs! – harsan fel Jamie hangja, és Mae elhúzódik tőlem.

A pillanat, ha volt egyáltalán, elillant. De találkozott a pillantásunk, és olyasmit láttam meg a feleségem szemében, amire már régen nem volt példa.

Szerelmet? Vagy legalábbis azt a felismerést, hogy voltak boldogabb idők. A remény szikrája egy pillanatnyi áldott megkönnyebbülést hoz a bánatomra. Nincs minden veszve. Aztán meg pocsék érzés fog el, amiért egyáltalán magamra merek gondolni apám temetésének napján.

– Köszönöm – mondom Mae-nek.

Sok minden mást is szeretnék még mondani, de nem teszem. Csak belebújok a zakómba.

– Mit?

– Azt, hogy itt vagy. Ha mellettem vagy, ezt is át tudom vészelni.

Félrenéz, és azt motyogja:

– El kell búcsúznunk tőle. Gyerünk!

Az ördögbe is!

– Hát ez csúcs volt! – jelenti ki Jamie már harmadszor, amióta eljöttünk a krematóriumból.